

עת"א 46708/05/16 - ח א נגד שרות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 46708-05-16 א(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר

בפני
העותר
נגד
המשיב

כבוד השופטת עמיתה ק. רג'יניאנו
ח א ע"י ב"כ עו"ד משה קשלס
שרות בתי הסוהר

החלטה

- העותר נדון למאסר של 14 שנים בגין הרשעתו בשורה של עבירות מין ואלימות במשפחה, לרבות אינוס במשפחה, תקיפת קטין, גרימת חבלה חמורה ומעשה מגונה בקטין במשפחה והתעללות בחסר ישע. המעשים בוצעו בבנותיה של בת זוגו של העותר.
מסווג בקטגוריה א', אלמ"ב, עבריין מין.
- העותר הגיש את העתירה בעצמו. לאחר שמונה לו סניגור, הוגשה עתירת אסיר מתוקנת.
עניינה של העתירה - כנגד סיווגו של העותר בקטגוריה א', וסירובו של המשיב לאשר יציאתו לחופשה.
- נימוקי העתירה:
 - נטען כי העותר ריצה 8 עד כה שנות מאסר. התנהגותו ללא דופי, שוהה באגף נ"ס וחרף זאת טרם הומלץ ליציאה לחופשה בשל סיווגו לקטגוריה א'.
 - במשך 4 שנים, טרם הרשעתו, היה העותר משוחרר בתנאים מגבילים.
 - מב"ן (המרכז לבריאות הנפש) המליץ על הוצאתו לחופשות בתנאים מגבילים (ערב צמוד, איסור יצירת קשר עם הקורבן ואיסור כניסה למקום הימצאות הקורבנות ומקום הימצאם של קטינים), אך בשל חוות דעת משולבת של וג"ע/אלמ"ב (וג"ע- ועדה לגילוי עריות) שהעריכה מסוכנותו המינית כגבוהה, ולא המליצה להוציאו לחופשות לא אושרה יציאתו לחופשה.
 - סווג העותר בקטגוריה א', על בסיס העבירות בהן הורשע בלבד ללא בחינה פרטנית של כלל הנסיבות מפלה ואינה מידתית.
 - מניעת החופשות על בסיס חוות דעת וג"ע ואימוץ אוטומטי של חוות הדעת, לעומת חוות הדעת

של מב"ן, היא התנהלות לא סבירה ולא מידתית של רשות מנהלית.

- ו. חוות הדעת של וג"ע, שאינה בוחנת אפשרות של חופשות בתנאים מגבילים ואינה נותנת דעתה לאיזון המסוכנות היא חוות דעת חסרה אשר אינה עומדת במבחני הסבירות.
- ז. המשיב לא נימק מדוע דחה את המלצת מב"ן לאפשר הוצאתו של העותר לחופשה בתנאים מגבילים ולא פירט מדוע אין לסווגו בקטגוריה המאפשרת הוצאתו לחופשות.
- ח. חוות דעת מב"ן ניתנה על ידי קרימינולוג קליני לאחר ראיון עם העותר ומבחנים אקטואריים שונים, לרבות מסמכים משפטיים מההליך הפלילי ודוחות מבית הסוהר לאורך כל תקופת מאסרו. לעומת זאת, וג"ע מסתמכת על מסמכים הנמסרים לה ואינה מתרשמת באופן בלתי אמצעי מהאסיר. חוות דעת של וג"ע מביאה את עמדת הקורבן בלבד מבלי לשקול את כלל הפרמטרים של המערכת המשפטית הרחבה.
- ט. בקבלת ההחלטה לא נשקלו שיקולי שיקומו של העותר וחזרתו ההדרגתית לחברה.
- י. חוות דעת וג"ע ניתנה בניגוד להוראות המסדירות את עבודתה. על פי תע"ס (סעיף 4.72) (במקרה של חילוקי דעות בין מב"ן לועדה יוזמן נציג מב"ן לועדה או שתשמע עדותו באמצעות יצירת קשר - בזמן הדיון בועדה).
- יא. בתנאים שהציע מב"ן כדי להרחיק את העותר מהקורבן, אין למנוע יציאתו לחופשה.

4. כתב התשובה

הוגשו שני כתבי תשובה.

המשיב מתנגד לקבלת העתירה ונימק התנגדותו על שני אדנים:

א. סיווג העותר לקטגוריה א', פרופיל של עבריין מין ופרופיל אלמ"ב.

ב. התנגדות גורמי הטיפול לרבות ועדת אלמ"ב.

נטען כי העותר מסווג לקטגוריה א' ועל פי הוראות הפקודה, אין לאשר הוצאתו לחופשה אלא בהתקיים טעמים מיוחדים, שלא מתקיימים בעניינו של העותר.

המשיב מצוין כי העדפת חוות דעת וג"ע על פני חוות דעת מב"ן אינה עילה להתערבות בית המשפט בהחלטה המינהלית.

עוד נטען כי בניגוד לאמור בעתירה, גורמי שב"ס וגורמי הטיפול מתנגדים להוצאתו של העותר לחופשות.

בכתב התשובה המשלים (שהוגש לאחר שהתקבלה חוות דעת עדכנית של וג"ע ביום 21.9.2016)

עמוד 2

נטען כי התנגדות המשיב נסמכת גם על היעדר נטילת אחריות על ביצוע העבירה, היעדר השתתפות בתהליך טיפולי משמעותי, מצבם הנפשי של נפגעי העבירה וההשלכות האפשריות עליהם במידה והעותר יצא לחופשה ומסוכנותו של העותר בהיעדר תהליך טיפולי משמעותי ולנוכח העבירות בהן הורשע.

6. בדיון בפני חזרו באי כוח הצדדים על עיקרי הטיעון.

ב"כ העותר הוסיף וטען כי וג"ע לא נתנה דעתה בחוות הדעת לאפשרות של אינן המסוכנות והתעלמותו של המשיב מהאפשרות של אינן המסוכנות כפי שמציע מב"ן, והעדפה אוטומטית של חוות דעת וג"ע היא התנהלות בלתי סבירה של המשיב שפטר עצמו מהפעלת שיקול דעת, תוך בחינה מדוקדקת של כלל הנסיבות.

נטען כי יש לכבד את עמדת קורבנות העבירה, אבל אין להתעלם מכלל הנסיבות, לרבות העובדה שהעותר ריצה עד כה 8 שנות מאסר.

עוד נטען, כי העותר מכחיש ביצוע העבירות ומשכך הוא טוען כי אינו זקוק לטיפול.

ב"כ העותר הציג לעיוני חוות דעת קודמות של מב"ן המצביעות על עקביות של מב"ן בכל הנוגע להוצאתו של העותר לחופשה.

ב"כ המשיב עמדה על תפקודן השונה של מב"ן וג"ע. בעוד מב"ן בוחן מסוכנות מינית וג"ע בוחנת גם את המסוכנות כלפי קורבנות העבירה תוך התייחסות לעמדת גורמי הטיפול בכלא. היא הדגישה כי העותר מכחיש ביצוע העבירה ואינו מוכן להשתלב בטיפול, שהוא אחד התנאים להוצאתו של אסיר לחופשה.

דיון והכרעה

אקדים ואומר, כי העותר מסווג בקטגוריה א' המונעת יציאתו לחופשה מכח פקודת הנציבות 04.40.00 שעניינה חופשות אסירים.

ככלל, על פי הוראות הפקודה, לאסירים המסווגים לקטגוריה א' לא תינתן חופשה, אלא בהתקיים תנאים מיוחדים.

7. על פי ההוראות הנוהגות בשירות בתי הסוהר אין לאשר חופשה לאסיר שהורשע בעבירות מין במשפחה אלא "לאחר קבלת שתי חוות דעת. האחת של מב"ן והשנייה של וג"ע. בחוות הדעת של מב"ן נאמר כי אין התנגדות להוצאתו לחופשות של 12 שעות בלוי ערב צמוד, איסור יצירת קשר עם קורבנות העבירה

ואיסור כניסה למקום הימצאם של קטינים. מנגד, וג"ע בחוות דעתה מיום 19.10.2015, ובחוות הדעת משלימה מיום 21.9.2016 לא המליצה על הוצאתו של העותר לחופשות. חוות דעתה של וג"ע מיום 19.10.2015 כללה חלק גלוי וחלק חסוי. החלק החסוי נמסר לעיוני בלבד.

8. בחלקה הגלוי של חוות הדעת נכתב כי העותר מכחיש בתוקף את המיוחס לו וטוען לעלילה. הוא אינו תופס את עצמו כסובל מבעיה בתחום המיני או אלימות. העותר משליך את האחריות על גורמים חיצוניים. אינו מביע אמפטיה לקורבן. גורמי הטיפול מציינים כי ניכר פער גדול בין העבירות בגינן נשפט לבין עמדותיו. לאור העובדה כי אינו משולב בטיפול, סבורים גורמי הטיפול כי מסוכנותו בעינה עומדת. תופס עצמו כבעלים על גופן של הקורבנות ומתרכז בסיפוק צרכיו האישיים.

לאור זאת, הועדה מתרשמת ממסוכנות גבוהה של העותר.

בחוות הדעת המשלימה מדגישה וג"ע כי בהערכת המסוכנות הכללית היא נותנת משקל גבוה לפרמטרים כדוגמת לקיחת אחריות מלאה על ביצוע העבירה והשתתפות בתהליך טיפולי משמעותי. בנוסף, נותנת משקל גם למצבם הנפשי של נפגעי העבירה וההשלכות האפשריות עליהם אם ייצא העותר לחופשות ומידת הסיכון הצפוי להם עקב כך.

9. וג"ע מציינת כי העותר נכנס לכלא עם מידת מסוכנות גבוהה ומאחר ולא עבר תהליך טיפולי משמעותי שיש בו כדי לאיין או להפחית מסוכנותו העתידית, מסוכנותו נשארת בעינה.

10. חלקה החסוי של חוות דעת וג"ע שמטעמים ברורים לא ניתן לחשוף את תוכנה, מדברת בעד עצמה.

11. המשיב העדיף חוות דעת וג"ע ודחה בקשתו של העותר לצאת לחופשות. לא מצאתי עילה המצדיקה התערבותו של בית המשפט ודינה של העתירה להידחות.

12. לרשות המנהלית הוקנה שיקול דעת לבחירה בין חוות הדעת ואין מקום להתערבותו של בית המשפט בשיקול דעתו של הגורם המקצועי, אפילו שחוות הדעת היו סותרות.

העובדה שהמשיב החליט להעדיף חוות דעתה של וג"ע כשלעצמה, אינה מהווה עילה להתערבותו של בית המשפט, משלא מצאתי כי נפל פגם בהחלטת המשיב.

משלא נרתם העותר לטיפול במהלך כל שנות מאסרו, מצאתי כי החלטת המשיב, בהתבססו על חוות דעת של וג"ע, היא החלטה שנתקבלה בשיקול דעת ולא באופן אוטומטי כפי שנטען.

13. אין בידי לקבל טענת ב"כ העותר כי חוות הדעת של וג"ע אינה מנומקת. וג"ע פירטה את כל הפרמטרים שהנחו אותה בקבלת ההחלטה, לרבות בחלק החסוי בהתייחסות לקורבנות העבירה.

עיינתי בחוות הדעת של מב"ן שהוצגו לעיוני. אכן, מב"ן עקבי בעמדתו כפי שגם וג"ע עקבית בעמדתה.

14. אין ספק שאחד המכשולים העומדים כיום בפני העותר הוא סירובו להשתלב בטיפול ולהיתרם ממנו, ואין לו להלין אלא על עצמו.

לעותר נותרו עוד כ- 6 שנות מאסר ויש לקוות שהוא ישנה עמדתו לעניין הטיפול. העותר הורשע במסכת עבירות מזעזעות בחומרתן ואין להניח שללא קבלת טיפול משמעותי, תשתנה המלצתם של גורמי הטיפול.

מומלץ לעותר להשתלב בקבוצה למכחישי עבירה וככול שיצלח את התהליך הטיפולי, תיסלל בפניו הדרך להשתלב בקבוצות אחרות ולהפחית רמת מסוכנותו.

15. סוף דבר, העתירה נדחית.

המזכירות תישלח העתק ההחלטה לב"כ הצדדים.

ב"כ המשיב ידאג להעברת העתק ההחלטה לעותר.

ניתנה היום, כ"ב שבט תשע"ז, 18 פברואר 2017, בהעדר הצדדים.